

Nr 280

Av herr Johansson i Norrköping m. fl., om *bättre arbetarskydd m. m. inom vissa yrkesområden.*

(Lika lydande med motion nr 242 i Första kammaren)

Den pågående strukturändringen inom vårt näringsliv leder å ena sidan mot större företagsenheter såväl inom produktion som distribution och service. Parallellt med att tidigare såsom medelstora betecknade företag försvinner tillkommer å andra sidan inom branscher som växer en ny småföretagsamhet. Som typfall kan i detta hänseende nämnas bilbranschen i dess olika yttringar.

Situationen kan illustreras med material från en nyligen gjord undersökning i Stockholm, som i för landet största skala torde motsvara förhållandena på många andra orter. Man har här dels ca 30 st. inom Motorbranschens riksförbund organiserade bilhandelsföretag och ca 120 st. reguljära inom MRF organiserade bilverkstäder. Parallellt härmed finnes ett från dag till dag växlande antal »rörelser», som i den nyssnämnda undersökningen preliminärt fastställts till ca 1 300 st. I flertalet fall torde dessa företag icke ha registrerad firma, icke vara anmälda till dåvarande varuskattekontor, icke redovisa socialkostnader för anställd personal etc. I åtskilliga fall motsvarar dessa företag ej heller på långt när de minimikrav som ställes på lokaler, säkerhet och hygien.

Det förekommer sålunda exempel på dylika verksamheter i oisolerade plåtskjul utan annan uppvärmning än ett tömt oljefat, »lokaler» med enbart presenningstak etc. Självfallet uppfyller sådana utrymmen ej heller rimliga krav för att arbetet — trots dess ofta ur trafiksäkerhetssynpunkt stora betydelse — skall kunna utföras med erforderlig precision och utan risk för att de arbetande åtdrager sig allvarligt men.

Förutom brister i fråga om yrkeshygien kvarstår att riskerna för direkta olyckshändelser och skador i arbetet blir större än i en reguljär ur utrustnings- och utrymmessynpunkt acceptabel lokal. Härtill kommer att man mångenstädes — och detta ej enbart i äldre skjulutrymmen o. d. — bedriver svetsningsarbete i lokaler, där sådan verksamhet måste te sig ytterligt riskabel ur brandskyddssynpunkt.

Frånvaron av stabilitet hos de aktuella »företagen» och dessas ofta obefintliga lust att redovisa omsättningsskatter eller svara för andra utskyl-der till det allmänna präglar också en stor del av den irreguljära bilhan-

deln. Detta innebär ej enbart direkt skatteflykt, utan dessutom ur de anställdas synpunkt allvarliga riskmoment. Utebliven skatteredovisning eller inbetalning av sjukförsäkringsavgifter etc. gör att den berörda personalen kan bli ställd i olyckliga situationer. Detsamma gäller efterlevande i fall där »arbetsgivaren» underlåtit att gå in i de för reguljära företag gällande systemen för grupplivförsäkring av anställd arbetskraft m. m.

Frågan om ett auktorisationsförfarande inom bilreparationsbranschen har tidigare avvisats av riksdagen, och det kanske är riktigt, då man i och med detta gör intrång i den fria etableringsrätten inom näringslivet. Men vi anser, att hälsovårds-, yrkesskydds- och säkerhetssynpunkter i första hand talar för en starkare kontroll t. ex. från yrkesinspektionens sida för att komma bort från de rådande missförhållanden som vi påtalat.

Det står dock klart att yrkesinspektionen och jämförbara institutioner för närvarande ej har möjlighet att följa alla dylika företeelser på det aktuella yrkesområdet. Därför synes ur samhällets synpunkt liksom för de berörda anställda och dessas anhöriga angeläget att här berörda missförhållanden uppmärksammas och belyses i syfte att finna former för stabilisering.

Med anledning härav hemställas,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om en utredning om förutsättningarna för en bättre kontroll av yrkeshygien, arbetarskydd och sociala trygghetsåtgärder på sådana yrkesområden, där detta med hänsyn till konsumenter, anställda, dessas anhöriga och samhällets intresse härav är angeläget, samt

att därvid i första hand måtte övervägas sådana kompletteringar av kapaciteten hos yrkesinspektionen, att de förenämnda olägenheterna bättre än hittills kan bemästras.

Stockholm den 23 januari 1969

Rune Johansson (s)

i Norrköping

Oskar Lindkvist (s)

Hugo Bengtsson (s)

Oscar Franzén (s)

i Landskrona

i Motala

Karl-Gust. Andersson (s)

Lars Henrikson (s)

Einar Henningsson (s)

i Storfors